

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házból kordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszajár
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 1.

Az általános választói jog.

(K. Ö.) A szociáldemokrácia a lehető legrosszabb fegyverrel küzd az általános választói jog kivívása érdekében. Terrorizmussal és fenyegetéssel nem lehet politikai jogokat kivívni. Legfeljebb azt érik el vele, hogy az általános választói jog leglelkesebb hívei is gondolkodóba esnek és már is megállapítható, hogy az általános választói jog, mint politikai vívmány a szociáldemokrácia mozgóládása óta diszkreditálva van.

Mert miről van szó? Mire jó az általános választói jog, vagy annak viszonyainkhoz mért kiterjesztése?

Az általános választói jog azért kell, mert a hamisítottan népképviselői rendszer szempontjából kívánatos, hogy a választói jog gyakorlásában a nép minél szélesebb rétegének legyen része. A centralisztikus és abszolutisztikus bajlamokkal szemben az újabb alkotmányjogi elméletek az általános választási jogot tartják hathatós ellenszernek, ámbár a gyakorlatban bizonyos korlátokat tartanak szükségességeknek.

Magyarországon is, amikor az általános választói jogról, illetőleg annak szükségesszerű kiterjesztéséről beszélünk, kizárólagosan a magyar nemzeti állam alkotmányos kifejtése jöhet figyelembe. Mert valahányszor alkotmányos jogok kiterjesz-

téséről van szó, mindig figyelembe jön azoknak a néprétegeknek erkölcsi és politikai kvalitása, melyeket alkotmányos jogokban részesíteni akarunk.

Nemzeti viszonyaink szempontjából három elem jöhet itt figyelembe. A földmiveléssel foglalkozó kiscgazdák, az ipari munkások és a nemzetiségek.

A földmiveléssel foglalkozók nagy kontingense a törzsköcs magyar elemet képviselik. Ezeket nagyobb arányban, mint eddig történt, politikai jogokban részesíteni, szükséges és célravezető. Szükséges az általános teherviselés és védkötelezettség szempontjából és célravezető, mert a magyar parasztelemlnek bevonása a politika irányítására hátrévidül fog szolgálni a magyar nemzeti politikának a nemzetiségek és nemzetközies esetleges felforgató politikája ellen.

Az általános politikai jogok szempontjából a nemzetiségeket sem zárhatjuk ki, a politikai jogok terén elért vívmányokból. A nemzetiségek nekünk nem barátaink. De tartanunk sem kell tőlük, ha politikai esélyességgel az elért vívmányban főleg a magyar elemet részesítjük. Egy rendelkezésünkre álló statisztika szerint a választói jog kiterjesztése az irni és olvasni képességgel kapcsolatosan éppen nem billentene a politikai erőhatalom kérdését a nemzetiségek javára.

Az ipart sem vonhatjuk ki a politikai jogok terén elérendő vívmányokból. A gyáriparnak vannak oly elemei, melyek műveltségök és jövedelmöknél fogva mesz-

sze túlhaladják egy tekintélyes részét azoknak, kik ma választói jogosultsággal bírnak. Másrészt látjuk azonban, hogy a magyar gyáripar fejlődésével a nyakunkra nőtt a nemzetközi szociáldemokrácia, mely bizonyos szociálpolitikai intézmények hiánya miatt sokkal veszedelmesebb, mint más országokban. Ez a szociáldemokrácia felhasználva a politikai válságot, sztrájkokat és társadalmi zavarokat okoz. A súlyosan meglátogatott országot gazdaság, krízisek elé állítja. Szeptember 1-ére pedig oly zenebonát helyez kilátásba, milyent a világ még nem látott.

Kérdés már most, hogy ez az elem elég érett-e arra, hogy sajátos viszonyaink között politikai jogokkal felruházzuk. Hozzá fog-e járulni ez az elem a magyar nemzeti állam kiépítéséhez, avagy terrorisztikus hajlamánál fogva az intelligens és körültekintő elem visszaszorításához.

A szociáldemokrácia magára vessen, ha azt mondjuk, bizonyos reformokra ezen a téren szükség van, de az általános választói jogra nem érett meg a nép.

Szokoly levele választóihoz.

Szokoly Tamás, a bihari kerület kisebbségben maradt képviselőjelöltje meghatóan meleg és érzelmes hangon nyílt levélben bucsuzik volt választóitól. Megköszöni támogatását azoknak, akik elvűségéből állottak lobogója alá. A levél minden sorából ideális lelki világ és nemesen érző szív dobbanása érzik ki. Mutatja,

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Gondolatok a leánynevelés köréből.

Elvezetheti-e az iskola az embert a boldogság révébe?

(Korunk a harcok kora.)

IV.

Korunk anyagelvűsége miatt, most már olyan követelésekkel lépnek fel az iskolákkal szemben, melyeket egyetlen tanítási tervzet sem vehet fel saját keretébe, éppen azért, mert igen nagyok. Ezek a követelések azt a benyomást keltik, hogy jövőben a 13 éves iskolás fiú a hétköznapi egyetemben a mezőgazdaságit is elvégzi s ráadásul még jókora adag jogtudomány is szorul beléje. Igen szép és gyakorlati volna, csak aztán sikerülne is! Egészen bizonyos, hogy igen sok házassági frigy lenne boldog, ha a 13, 14 éves lányka, mint kész gazdaszony, háztartási ügyességgel és tudással jön ki az iskolából. Mi azonban naponkint tapasztal-

taljuk, mily csekélyke, picziny a gyermek értelme. Az anyag-maximum természetszerűleg értelmi minimumot okoz, s akkor bizony rossz szelek kezdenek fújni.

Mit akarhatnak hát a vasárnapi iskolában, a mely immár nem ismétlő, hanem továbbképző iskola, még pedig az újabb tanterv szerint igen célszerű továbbképző tanfolyam az olyan nemzedékkel, mely a hétköznapi iskolában nem tanult meg gondolkodni! A szám sohasem határozhatja meg a minőségi fokozatot.

S vajjon boldoggá teszi-e az iskola az embert, ha a gyermeket, a gyermekélet amugy is rövid költészetéből hamarosan kiábrándítja? S vajjon a gyermekházaságok, melyek a képzeltsellemi érettségnek szükségesszerű következményei, a családnak, népnek, államnak boldogságára válnak-e?

Azt óhajtjuk és arra törekszünk, hogy a gyermeki kornak és értelmi színvonalnak megfelelő olyan műveltséget nyujtsunk, mely a gyakorlati életben hasznossá válik. Meglehetősen tág körű ismeretre és tudásra törekszünk, de

viszont ügyelnünk kell arra, nehogy a gyermek éppen tudása miatt balgává legyen. Arra a bölcseségre kell megtanítanunk, hogy a földi dolgokat, csak annyira becsülje, a mennyit érnek, s e felfogás szerint cselekedjék is. E cél elérésére minden kínálkozó alkalomkor kifejtjük a gyermek előtt mi az ember, mi a rendeltetése, s mik a kötelességei. Azonkívül bemutatjuk Istent, az embereknek teremtőjét és megváltóját, bíráját és jutalmazóját. Így némi sejtélem támad a gyermek lelkében az istentagadás természetellenessége, trónt és oltárt rombadöntő kárhuzatos munkája felől. Így aztán később legdrágább javaiért való harcában nem fog ingadozni.

Ebből, az embernek Istenhez való viszonyából fakad az embernek az emberekhez való viszonya, tehát a felebaráti szeretetnek alapja.

Korunknak 1. az ismeretek nagyobb tisztaságára és mélységére 2. az érzésnek nagyobb igazságára és melegére 3. az akaratnak nagyobb bátorságára és hűségére van szüksége.

S ha a helyes, tiszta, mély ismeret nem is

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre —

MITTEILER EDE

angol divatszabó cég

— Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. —

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi öltönyöket, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costümök, valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

hogy Szokoly milyen hűséges harczosa a maga elveinek s igazán atyja a népnek.

A nyílt levelet egész terjedelmében itt adjuk:

Nyílt levél a bihari kerület választópolgáraihoz.

Lezajlott a bihari választás. A sors, vagy ha úgy tetszik, a sors kerekét igazító emberek akaratával, ellenfelemé lett a diadal.

A nehéz választási harczok elmúltával lehetetlen, hogy meg ne emlékezzem azokról a lelkes, hűséges, derék választópolgárokról, akik ebben a harczban mellettem lelkesen azért szállottak sikra, hogy kerületük bizalmával az országgyűlésen az én nevemet, az én tevékenységemet, az én szerény személyemet tiszteljék meg.

Szándékuk nem vált valóra. Én azonban ugyanazzal a hálás köszönettel fordulok most az én volt választóimhoz, amelylyel hozzájuk fordultam volna, ha a mandátum ma engem illetne.

Kedves választóim! Lelkes kitartásuk, elhűségük, személyes nagyrabecsülésük és érettem való fáradhatatlan fáradozásukért, a meg-tiszteltetésért, hogy függetlenségü meggyőződésük élő jelképeül engem akartak az országgyűlésen látni — fogaadják hálás köszönetemet!

Mikor, mint jelölt pártfogásukat kértem, a kötelességérzet programom egyik főpontjával azt sugalta, hogy az Önök kerületének, a kerület minden egyes községének, minden egyes választó, avagy nem választó polgárának minden érdekét szívemen viselő igazi atyjául ígérjem magam. *A kerület iránt én mindvégig megmaradok ugyanazzal a hajlandósággal, amelylyel voltam,* de a kerületről való gondoskodás kötelessége diadalmas ellenfelemé lesz. Remélem, hogy nagyrabecsült jelenlegi képviselőjüket pyrrhusi győzelmé csak sarkalni fogja arra, hogy a kerületről való gondoskodás kötelességet, melyet a kerület tegnap levett az én vállaimról, önként s kötelességszerűleg átvál-

lalja, mert hisz ő hivatása szerint is népének atyja kell, hogy legyen.

Adja Isten, hogy úgy legyen!

Én most bucsut veszek Önöktől, kedves választóim, kérve a Mindenhatót, hogy áldja meg a hazát s áldjon meg mindenkit, közte Önöket is, ki a haza függetlenségét lelkes szeretettel óhajtja!

Nagyváradon, 1905. szeptember 1-én.

Hazafias üdvözléssel:

Szokoly Tamás.

A politikai válság.

A kormányhoz közel álló oldalról azt monják, hogy a miniszterelnök maga olyannak jelezte az újat, melynek a *válság további lefo-lyására döntő befolyása lesz.* A kabinet a maga terveivel teljesen elkészült s a miniszterelnök most azok véglegesítésén dolgozik. Szeptember 15-éig, a mikor parlament összeül, a kormány egész akcióterve még nem világlik ki, de mivel a királyt a csehországi nagy hadgyakorlatok most egészen le is fogják foglalni, a kormányra most háramlik a kötelesség, hogy a korona beleegyezését és hozzájárulását már most megszerezzék a különböző intézkedésekhez.

A kormány erősíteti, hogy mielőtt választ nem kapott a koalíciótól arra az újból felvetendő kérdésre, hogy hajlandó-e a korona programja alapján átvenni a kormányzást, nem fog mi sem történni. Ha azonban az egész parlament előtt felvetett kérdés tagadó felelettel találkozik, akkor nem marad más hátra, mint a választókat a válságból való kibontakozás körül való közreműködésre felhívni. A kormány reméli, hogy sikerülni fog időközben az országban hangulatváltozásokat keltenie s hiszi, hogy szeptember 15-ig még történik egy és más, amely a helyzetet meg fogja erősíteni.

Báró *Fejérváry Géza*, aki ma délelőtt

tizenkét órakor jelent meg kihallgatáson, melyről részletek eddig nem szivárogtak ki, *szombat*on tér vissza Budapestre.

A Pester Lloyd cikke.

A kormány német nyelvű félhivatalos lapja a Pester Lloyd, ma nyilván abból a tollból, amely néhány hónap előtt ugyancsak a »koalíció táborából« több feltűnést keltő cikkben sürgette a katonai kérdések kikapcsolásával a koalíció kormányra lépését, újabb cikket közöl, melyből ugyanez a tendencia lesz nyilvánvalóvá.

A cikk elmondja, hogy a legutóbbi kihallgatásokról is kiszivárgott az a hír, hogy a hadsereg kérdésében a korona engedményeket nem ad és a többség a kormány tervezett javaslatát előreláthatólag vissza fogja utasítani, lehetőleg legközelebb ismét bekövetkezik a képviselőház elnapolása. A cikk szerint a koalíciónak a kormánnyal szemben nincs elég erős fegyvere, mert a passzív rezisztencia folytatása — nem okoz neki leküzdhetlen fáradtságot, hanem inkább az államot teszi tönkre. Most aztán egyre szaporodnak a hangok a többség között, — véli a cikk — amelyek annak okát kérdik, miért vonakodik a koalíció még most is átvenni a kormányt s szükséges e, hogy az ország szenvedjen és kormányképes többség magát lemondásra ítélje, mert nem minden kívánsága teljesedik azonnal? Ezek szerint a koalíció csak a kormány azonnal való átvételével teljesítheti azokat a várakozásokat, amelyeket a nemzet táplál. Akkor a többség vezetői felelős miniszterek gyanánt lépnek a koronával közvetlenül érintkezésbe . . .

Nagyvárad virilisei.

Tegnap délután foglalkozott Nagyvárad város igazoló választmánya az 1906. évi legtöbb adót fizetők névjegyzéke tárgyában beérkezett felszólalásokkal s megállapította a névjegyzéket.

bir föltétlen befolyással az akaratszabadság irányítására, elvitatni nem lehet, hogy az érzések ösztönserő erejével, a jócselekedetek lehetőségét fokozza. Ezért kell lépést tartania az ismeretek képzésével a kedélynek az érzésnek.

Hittani oktatás alkalmával a gyermekek felfogásához mérten a személyes Istennek létezéséről beszélünk. A felsőbb osztályokban a hittani oktatás nem nélkülözhet némi vitázó jelleget. A bibliai tanításnál ne elégedjünk meg a csupasz tényekkel vagy némi szűkkeblű magyarázattal és alkalmazással. Használjuk ki az ellentétek és hasonlatok megkapó erejét. Elbeszéljük p. o. Kainak testvérgyilkosságát s rögtön készen kell lennünk az alkalmazással: a bűn istengyilkosság.

Minő következmények! Amott átok, itt áldás. Miért? Mire?

A haldokló istenembernek az ellenségeiért mondott imádságáról beszélünk. E fenséges példát utánozza az első vértanu, s ez utánzás hangosan beszél az ellenségszeretet lehetőségéről. A vasárnapi iskolákban is beszélünk a vízözönről. Sodoma pusztulásáról. Tanítványainkkal egyetemben remélem fog el, az Isten igazságos haragja felől, de aztán bámulunk az örök szeretetnek és irgalomnak művén, a ki a hason-

lón bűnös emberiségre nem bocsát vizözönt, tüzbüntetést, hanem egy soha ki nem apadó kegyelmi özönt egyháza által.

Az ilyen órákon merített félelmet és szeretet a gyermekek át fogják vinni a veszedelmekkel telített életbe is. Kibontjuk az iskolában a világ és egyháztörténelemnek nagy festményét. Azokra az eseményekre hívjuk fel a figyelmet, a melyekben a népeknek akár győzelmében, akár elestében meglátszik Istennek keze. A multból majd megértik a jelent, s megtalálják a helyes utat, a melyen majd a maguk és övéik boldogságát kell keresniök, akár a nyilvános életben, akár a csendes háztűzhely mellett.

Korántsem akarom ezzel azt mondani, hogy mindenben és mindenütt Isten ujjára mutassunk; ez helytelen és gyakorlatiatlan volna. Azok fölött a mozzanatok fölött azonban nem szabad nyom nélkül átsuhannunk, melyeket csak a gonoszság mondhat esetlegesnek vagy közömbösnek.

Ilyen értelemben a természettudományokból is kiemelnek néhány olyan részletet, mely alkalmas arra, hogy valódi bölcseséget gyermeki tudással összekössön.

Ismerje meg a tanuló a teremtményekből

a teremtmőt, nehogy, mint szent Ágoston mondja Ő az emberi léleknek szörnyévé váljék.

Talán mezei virágot hoz nekünk a gyermek, mely ő előtte szép, de haszontalan gyom; meg kell magyaráznunk e virág színét, alakját, rendeltetését s így fel kell keltenünk a gyermek szívében az Isten mindenhatóságát iránt való őszinte bámulatot. Felhívjuk a gyermekek figyelmét az erdők és mezők madaraira, melyek oly jól meg tudják tészköket rakni, s oly gondosan táplálják kicsinyeiket. Ime isten bölcsesége. Ha a fejünk fölött ragyogó csillagokról beszélünk azok pályájáról és fényéről, törekedjünk arra, hogy azoknak káprázatos fényében a gyermek Istennek nagyságát és felségét lássa. Ilyen és hasonló módon átlapozhatjuk a gyermek előtt a természetnek csodásan gazdag képeskönyvét, a melyből tehetségükhöz mérten sok üdvöst olvashatnak.

Az iskola még tovább megy; a mennyiben gyakorlati ismereteket is közvetít, a leg-reálisabb tudást is megeleveníti a jelenre és jövőre szóló örömeinek legtisztább forrásával. És a bölcseségnek és szeretetnek e nektárforrásától megerősítve az ember, a mindennapi életnek zsvájában is a legnemesebb és legtisztább örömeiket fogja keresni és élvezhetni

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital.
Szénsavdús.
Könnyen emészthető!

Szakorvosok előkelő betegek vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek használatát Magyarország legolcsóbb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. A SZULTÁN forrás kútközelisége: *Holénia Béla Eperjes.* — Kapható *Kádar János* urnál Nagyvárad.

A singléri

SZULTÁN-FORRÁS

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgy-hajtó hatásu!

Frankó Endre elnöklete alatt dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Mihelyi Adolf, dr. Berkovits Ferencz és dr. Istváffy István jegyző voltak jelen az ülésen.

Első sorban a tévesen kimutatott adóösszegek helyesbítése és az adónak a törvényben foglalt alapokon kétszeres számítása szerint beadott felszólalásokat intézték el. Felszólalással éltek pedig a következők: dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Ternyei Antal, Weisz Gábor, dr. Schweiger Ede, Pekanovits Imre, Kugler Albert, Levitter Miksa, Fleischhacker Gyula, Huzella Gyula, Sal Ferencz, ifj. Guttmann József stb.

Érdekesebb dr. Wimmer Julián irgalmasrendi házfőnök és igazgató főorvos felszólalása, amelyben a rendház által fizetett adó alapján kéri, hogy ő, mint a rendház feje, végtessék a virilisek közzé, az adóösszeg kétszeresen számíttassék.

Az igazoló választmány azonban nem adott helyet a felszólalásnak.

Ezután Nagyváradi város legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét a következőkben állapította meg, a fizetett adóösszeg sorrendjében: (a *gal jelöltek adója kétszeresen van számítva.)

Oláh Ferencz,
*Moskovits Miksa,
Id. Guttmann József,
Id. Rimanóczy Kálmán,
Deutsch K. I.,
Knapp Sándor,
*Rendes Vilmos,
Diósi Lajos,
Poynár Sándor,
Bartsch Sándor,
Rendes Szidor,
Weiszlovits Adolf,
*Harmathy Károly,
*Dr. Sonnenfeld Zs.,
*Dr. Hoványi Géza,
*Rádl Ödön,
*Steiner M. Albert,
Poynár János,
*Miskolczy Barna,
Friedmann Benő,
Farkas Izidor,

*Köblös Ferencz,
Papp György,
Munk Jakab,
Lévay Zsigmond,
Weinberger Jakab,
*Molnár Lajos,
*Ternyei Antal,
*Sável Kálmán,
*Nyíry György,
*Huzella Gyula,
Moskovits Adolf,
*Sal Ferencz,
*Dr. Mihelyi Lajos,
*Dr. Moskovits József,
Plesz Áron,
Moskovits Farkas,
*Pekanovits Imre,
*Dr. Munk Béla,
Fábró József,
Levitter Miksa,
ifj. Rimanóczy Kálmán,

*Kohn Dávid,
*Mezey Mihály,
Müller Sámuel,
dr. Kurländer Ede,
Weisz Gábor,
*ifj. Moskovits Mór,
Sonnenwirt Bernát,
Kepes Ignác,
*dr. Schweiger Ede,
*dr. Hoványi Gyula,
Aufrecht Mór,
*Mihelyi Pál,
Moskovits Mór,
*Óváry Sándor,

Sebestyén Lajos,
Fleischhacker Gyula,
*dr. Moskovits Miklós,
*dr. Gyémánt Jenő,
*dr. Grósz Menyhért.

Póttagok:

Stern Márton,
ifj. Berger Sámuel,
Kugler Albert,
Benedek Dávid,
Ländler Ferencz,
dr. Schiff Ernő.

Előreláthatólag ezek közül dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály és dr. Hoványi Gyula kimaradnak, mivel választott tagjai a törvényhatóságnak, amely esetben a póttagok közül Stern Márton, ifj. Berger Sámuel és Kugler Albert jönnek be a virilisek közzé.

A névjegyzék szerint tehát a jelenlegi virilis városatyák közül kimarad tizenegy: ifj. Berger Sámuel, Füchsl Mór, Incze Lajos, Janky József, dr. Kazay Kálmán, ifj. Kohn Sámuel, Kiss Elek, Kiss Károly, Ländler Ferencz, Stern Miklós és Weiszlovits Lajos; ezeken kívül betöltötték még a Száhländer Károly kilépése folytán a folyó évben üresen maradt egy helyet.

Uj tagok a névjegyzékben: Friedmann Benő, Köblös Ferencz, Sável Kálmán, Sal Ferencz, Pekanovits Imre, Moskovits Adolf, dr. Munk Béla, Kohn Dávid, Weisz Gábor, Kepes Ignác, Óváry Sándor és dr. Grósz Menyhért.

A névjegyzék 15 napig közszemlére lesz kitéve s ez időn belül adhatók be a felebbezések.

Tanitók sérelme.

A tanítói físcstések egy részét letiltották.

Tegnap a városházán valóságos bucsu járás volt. A tanítók közül sokan mentek föl orvoslást kérni az elkövetett jogtalansággal szemben. Ugyanis volt olyan tanító, aki fizetéséből 12 koronát kapott csak. Nagyon sokan

voltak olyanok, a kiknek fizetéséből 40—60 koronát vontak le.

Orvoslást azonban a tanítók nem kaptak. Utána jártunk a dolognak, hogy honnan ered ez a méltánytalan és igazságtalan eljárás. Hiszen azt elképzelheti akárki is, hogy abból a 12—20 koronából, a mit egyik másik tanító kapott, élelmezéssel, lakással, ruhával stb. nem tarthatja fenn magát egy hónapon keresztül. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ennek az eljárásnak értelmiszerezője nem a városnál, nem a számvevősnél keresendő. A városi számvevőség felszólítást kapott, hogy a tanítók nyugdíj alap hátralékát a fizetésből vonja le, még pedig úgy, hogy mindenkinek a hátraléka év végéig — tehát 4 hónapon át — töröltessék. Sokan vannak a nagyváradi tanítók közül olyanok, akik vidékről kerültek be s a nyugdíj törvény alapján a vidéki és városi fizetések között különbözet 50 százalékát kellett volna befizetniök. Ez a különbözet egyik-másik tanítónál 300—400 koronát tesz ki, a mit most négy részletben szeretnének behajtani.

A kinek a koponyájában ez az eszme megfogamzott, az nagyon helytelenül gondolkozott, legyen az akár Nagyváradon, akár a fővárosban a miniszteriumban. Fogalmunk sincs arról, mi üthetett olyan hirtelen az országos tanítói nyugdíj alaphoz, hogy egy-kettőre akarják bevasalni a hátralékokat, holott máskor a hátralékok behajtásánál nagyon méltányosan bántak el a tanítókkal szemben. Nem tudjuk, hogy miért van ez így? (Csak nem az országos tanítói nyugdíj alaphoz akarják fizetni exlexben az állami tanítókat?)

Ismételten hangoztatjuk, hogy akárhonnan indult ki ez az eszme, helytelen volt. Helytelen volt, mert az lehetetlen, hogy négy hónapon át egyik-másik tanító csak 12—12 kapjon s abból éljen.

A tanítók közül többen jártak a kir. tanfelügyelőséghez. A kir. tanfelügyelő ezt az eljárást abszurdumnak tartja. Igéretet tett, hogy utána néz a dolognak s nem engedi meg, hogy i y bánjanak el a tanítókkal.

azokat, melyek az embert felüldítik s új munkára, új türelemre erőssé teszik.

Uj munkára?

Hát a munka nem kísértet-e, melytől ezerek menekülnek, vagy melytől ezerek elkerülnek? Nehéz munkálkodás közepette is lehet boldog az ember?

Uj türelemre?

Hát lehet türelemben is boldog az ember? E kérdésekre való felelet megadása főleg napjainkban igen szükséges. Mondjuk meg ifjúságunknak: a munka hajdanában öröm volt, s csak az első emberpárnak engedtlensége folytán vált büntetéssé. Mutassuk be a gyermekeknek Istennek fiát, mint munkást az ácsműhelyben, ki a munkát megszentelte és megáldotta, hogy annak révén ideiglenes és örök javakat nyerjünk.

A mennyei boldogságot csupán Istenre tekintő kötelességteljesítéssel érdemelhetjük ki. Gyakorlati példák majd meggyőzik e gyermekeket arról, hogy az elégedetlenség, fegyelmetlenség élvezethajászat még csak földi paradicsomot sem tudnak az embernek szerezni. A türelem mindig eszközli és fokozza a testi és szellemi jólétet, a türelmetlenség pedig a kedélyt nyomasztóvá teszi. Ezt az intelmet ugyan sokszor ismétlegessük tanítványai előtt. Az is-

kolai oktatás erre igen sok alkalmat szolgáltat. Mily pompásan hatnak itt is a példák, a melyek a türelemnek szépségét és dicséretes voltát szemléltetik, valamint a türelmetlenségről való káros példák is melyek bebizonyítják, hogy az önönmagát boszulja meg.

Mint valamely teljes egésznek tagja minden ember köteles embertársait kölcsönösen támogatni és segíteni, hogy ez a segítség a teljes egésznek s az egész egyes tagjainak is javára váljék. Ebből szűrődik le az alárendeltetési viszony. Az ön- és felebaráti szeretet törvényének első magyarázatásként mondotta az Úr: tiszteld atyádat és anyádat. Vessük jól lelkébe a gyermeknek ezt a törvényt mindazon áldással és áttal egyetemben, mely azt kíséri. Ne csak hittanórákat használjunk fel, hanem ragadjunk meg minden alkalmat, mely a gyermekben feléleszti a tekintély iránti tiszteletet s azt a kegyeletet, melyből az életben oly szükséges erény, az önmegtartózkodás fakad. A gyermekeknek a szülőkhöz való viszonyából fejlődik a cselédek viszonya az urasághoz, s az alattvalóké az előljárókhoz Isten szolgáljának tekintse magát az ember, mint kinek a szolgálk sorsa jutott rendeltetésül.

A előljáróknak, mint Isten helyetteseinek olyan jellemmel kell bírnok, hogy rájuk tisz-

telettel tekintsen fel az alattvaló; a vallásos szellemtől áthatott iskola e tekintetben sokkal többre tanít, mint a katekizmus.

Hatalmas uralkodók kiáltották: »adatok újra vallást a népnek,« vagy: »azt akarom, hogy népemnél megmaradjon a vallásosság,« a midőn már ingadoztak trónjaik és nem állának biztosan az oltárok. És ilyenkor, a francia forradalom megmutatta, nagyon silányul állt a felebaráti szeretet. A felebaráti szeretet méltó gyakorlására csak a vallásosság nyújt lelki erőt. Ha ez hiányzik, az ember csupán annak a bálványnak áldoz, melynek neve: »én«. Tanítványainknak meg kell tanulniok a különbségek a humanizmus és a keresztény felebaráti szeretet között. A humanizmus gyakran csupán roncsa egy hajótörésnek, műve, valamely finomabb önzésnek hódoló tömjénfüst, melyre bizony ráillik az a jelentős jelige, melyet egy pompás művi amerikai kórháznak homlokzatán olvashatunk: »Az emberi hiúság, az emberi nyomorok.« Az ilyen isteni szeretet nélkül való humanizmus legfennebb segíthet ideig óráig a nyomoron. A nyomorgót azonban nem tudja megvigasztalni, s viszont az adakozót sem tudja igazán boldoggá tenni. Csupán vallásosság hozhat létre olyan szeretetet, melyet senki és semmi körülmény nem kényszerít. Ebben fekszik amaz erő, mely

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével

A gyermekek teljes és célszerű felruházása esakis legolcsóbb árban, legnagyobb választékban

Leitner Lázár-nál

Nagyváradon, Zöldfa-utcán, a Zöldfa-kávéház aajtájával szemben eszközölhető.

A hátralékokat mindenki úgy fizette, amint azt a minisztérium, illetve a kir. tanfelügyelőség meghatározta, havi 8, 10, 14 koronás részletekben. Ha olyan nagyon bántja a tanítók nyugdíj ügye az intéző köröket, lettek volna eddig erélyesebbek, ne pedig most szípolyozná ki a tanítókat.

Természetes ez a dolog így nem maradhat. Ugy értesülünk ugyan, hogy a városnál holnap tanácskozás lesz e tárgyban. A városnál belátják azt, hogy ez így nem lehet. A levont összeget kiutalják s a hátralékokat 12 részletben vonják le.

Másképp e dolgot megoldani nem is lehet. Amennyiben pedig ragaszkodnának ahhoz, hogy a nyugdíj illetéket négy részletben vonják le, úgy értesülünk, hogy a tanítók sürgönyileg fordulnak a minisztériumhoz.

Finále.

— Apróságok a bihari pótvalasztásról. —

Mindentéle választásnak végének kell lenni. És ebben a körülményben sok vigasz rejlik a jelöltekre nézve. Akár bukás, akár győzelem a vége, de legalább vége van. Nem kell többé faluzni, aggódni, bizakodni, bosszankodni, éjszakákat álmatlanul tölteni, kortesekkel, választókkal bajlódni és ami fő, választás után, még a fizetés is ráér. A bihari választás is elmult, immár *negyedszer* ebben a válságos, vajudó esztendőben. Itt azonban nem lehet a nótával abszolút határozottan elmondani, hogy nem jó vissza ami elmult. Ki tudja, hátha csakugyan *országos választások* lesznek még egyszer az idén. Ha véletlenül így lenne, Bihar akkor jubilálhatna, miután a legszerényebb számítás szerint is ötször választott volna az idejében. Ambár, ha ugyan egyáltalán szó lehet ebben a kerületben *előről*, Bihar a dupla, vagy semmi elve szerint játszik. Ezért aztán pótvalasztás nélkül bizonyára újabb általános választások esetére sem érné be.

A *korcsmárosoknak* bő aratásuk volt a

kerületben. Azok bizony nem bánják, ha mindennap ilyen jakabnap lenne. De vajjon mit szólna hozzá a most megválasztott követ? Négy választás egy esztendőben, mint mondani szokás a legjobb családokban is — fölért *két szükségesendővel*. Így aztán az új honatya mezején az idén nem igen értek kalászkok anyagi téren. Elverte őket a választások jég-esője és fölfalta a kerület érdemes magyar és oláh népének éhes sáskahada. Ám Dandin Gyurkával együtt ő és ők akarták így.

Háborúhoz, választáshoz a szálló igében háromszor, a valóságban, a kampány alatt pedig megszámlálhatatlan sokszor *pénzre* van szükség. Hát még ebben a kerületben, amelyről azt lehetne mondani, hogy elrettentő példaul — *ki kellene tömetni!* Már sok romlott kerületet láttunk, de még ilyet alig. Általában véve nincs ebben a népben halvány szikrája sem a lelkesedésnek, nincsen abszolút semmi politikai intelligenciája. Emellett roppant erőszakos, követelő és példátlanul szomorú képét nyújtja a politikai prostitúciónak. Sajnos ezt a kerület magyar népéről éppen úgy el kell mondanunk, mint a még elmaradottabb értelmi színvonalu nemzetiségekről, akiknél még csak megérténők valahogy a botrányos sülyedést. Sem az egyik, sem a másik táborban nem láttuk az elvű, kitaró politikai harcossoknak azt a tekintélyes zömét, amely más választásokon oly hűségesen szokta jelöltjét győzelemre vinni, vagy kitar vele bukásban is.

Szó sincs róla, a parasztember jól érzi ilyenkor, mekkora ur. És, aki korrumpált, olcsón nem is adja magát. Mégis olyan nyílt, durva *önkinálkozása* a voksoknak, amelyet a két bihari választáson láttunk, ilyen ijesztő nagy arányokban még nem igen volt alkalmunk tapasztalni.

A kisebbségben maradt párt behozta a választók többségét, a kik közül temérdek elszéledt, miután az *alkotmányos költségeket fölvette és jól tele ette-ítta magát* s aztán potyaszivarral a szájában nagyhangon elkezdett követelőzni. Magyarok és oláhok vegyesen. Ennek öt forint kellett volna, annak tíz, amannak pláne tizenöt, vagy még több. Olvasatlanul

megérdemelték volna egyenként valamennyien a *huszonötöt*. És ilyen nép kívánna *általános választói jogot*? Mindezt a tönkrement liberális rendszer tette. Büszke lehet illetően nemes gyümölcsére. Ez az *ostor és abrakos tarisznya* elvének gyakorlati érvényesülése. A lelki romlottságnak ebben a fojtó Szaharájában itt-ott akadt mégis egy-egy kedves oázis. Ilyen volt elsősorban a *biharpüspökiek* magatartása. Ismételve rámutatunk itt az ő politikai intelligenciájukra. A sok borus momentum után az egészséges magyar néplelek derűs, világos sugarait ömlesztették el a választás képének komor tónusain. A bihariak egy jókora csoportja viszont a győztes párt mellett tartott ki, részben erősen felekezeti jelszavak behatása alatt is.

A ki ebbségben maradt jelöltet megbuktatta a korrupció, a nép jellemének teljes hiánya, a pénz ördöge. Persze, persze: *Wer kha Költ hat, szoll nit rász*. Ennek a kulináris német mondásnak jelen esetben több igaza van, mint bármilyen fényes politikai kapacitációnak.

Szemére vetették az elbukott pártnak, hogy *felekezeti kérdést* csinál a választásból. Nohát, ez az a bizonyos: *ő kiabál és azt kiabálja, hogy én kiabálok* esete. Hogy juthatott volna katolikus embernek eszébe, hogy tulajdon részben református kerületben szembe helyezkedjék a protestantizmussal, mint felekezettel? Már ilyen badarsággal csak nem próbálkoznék meg komoly politikus. *Felekezetieskedés igen is volt* a kerületben, bár lappangó, de annál erősebb. Természetes azonban, hogy a domináló protestantizmus vitte a küzdelemben. És ezek, a katolikusoknak igaztalanul számtalanszor szemére hányt fegyverek ezuttal is igen jó szolgálatot tettek — a protestánsoknak, a többségre jutott pártnak. Hallottunk egy mondat a választási helyiség közvetlen közelében valamelyik parasztház udvarán a választási eredmény elnöki enuncziálása után.

— *Hála Isten, megbukott a szoknyás párt!*

Valahogy így hangzott és nagyon élénken, hünen, illusztrálja küzdelmét a győzőknek, akik aztán diadalmamórukban vasfüggöny egy másik hatásos attrakcióját alkalmazták. A diadalszékér ki és befogását. Eszünk ágában sincs ezért megróni őket. Az ünneplés mindig szép dolog, ha kellő formában történik. A jelen esetben pedig legalább a hangulat emelkedettségére, valamelyes lelkesedésre mutatott. Aminek ugyanis nagyon híjjával volt ez a két választás.

A politikai vizek hullámai már most nyugodt mederbe terelődnek a kerületben. Kívánatos, hogy az új képviselőt megedzzék az intenzív törvényhozói munkára. Még ennél is kívánatosabb, hogy a kerület szegénytelen romlott népét megtisztítsák a korrupció szennyétől. Ennek hamar meg kell történnie, mert ma már veszedelmesen előre nyomul a kerületben a téglaszin lobogó.

Szokoly Tamást pedig áldja meg a Gondviselés továbbra is az ő törhetetlen és megbecsülhetetlen elvűségével, példás önzetlenségével. (h.)

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Szept. 2. A villamosmű építésére felügyelő-bizottság ülése d. u. 4 órakor a városházán.
Szept. 2-3. Iparosíjak színelőadása.
Szept. 4. A III. szakosztály ülése a megyebházán d. e. 10 órakor.
Szept. 5. A jog- és pénzügyi bizottság ülése a fizetésrendezés ügyében d. u. 4 órakor.
Szept. 5-7. Borászati kongresszus Székelyhidon.
Szept. 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 9 órakor.
Szept. 7. Közigazgatási ülés a városnál d. u. 3 órakor.
Szept. 23-25. Lövészegylet tenisz-versenye.

bennünket a szülői házhoz, otthonunkhoz, hazánkhoz és uralkodónkhoz lánczol.

Eltekintve a földrajzi és történelmi óráktól a hazafias költeményekről, — a hazafiság, erényét még úgy tudjuk tanítványainkban fokozni, ha azt mint az önszeretetnek, a felebaráti szeretetnek, hálának és vallásosságnak kötelmeit tüntetik fel.

Vallásosság őrizte meg nem egy esetben a bátorságot a tűzhelyért, a népek szabadságáért folyó küzdelemben s vitte végre erkölcsi diadalra a küzdőket, ha nemzedékek is vérezték el a harc hullámaiban.

Természetesen itt sem képes az iskola semmi eredményt felmutatni, a szülők együttműködésével. De ezt az együttműködést támogathatja a tiszta családi élet. Rajzoljuk minden adott alkalomkor ama varázshatalmat, mely az otthont oly kedélyessé oly kedvelté teszi. Éreztesük a gyermekekkel azt a boldogságot, a melyet ők atyjuknál, anyjuknál, testvéreiknél, ismerőseiknél, a szülői házban, annak kertjében, a honnak erdői és hegyei közt élveznek.

Igy az átkos kivándorlásnak is gátat vetünk.

Ime, kifejtettük, hogy a boldogságra teremtett ember, csupán örök céljának elérése által lehet valóban boldog. Nagy általánosságban és egyes vonásokban rámutattam arra a munkára, melyet keresztény szellemtől áthatott iskolának végeznie kell.

A keresztény szellemű iskola a gyermekeket a kereszt köré gyűjti, a kereszttel pedig már egyszer összegyűjtötte a történelem tanúságtétele szerint a nemzetek már-már lankadó erőit, akkor, midőn a néptörzsek egymást a földszínéről való elsepréssel fenyegették.

Ki a férfi?

Aki imádkozni tud és bizik Urában, Istenében.

Ha összedől is a világ, a jámbor büszkén, rendületlen áll.

Keresztény katolikus szülők. Boldogok akartok lenni; keressétek ott a boldogságot, mely a sirnál kezdődik és a siron túl ragyog teljes pompájában. Ti rendelkeztek eszközökkel, a melylyel saját magatok és gyermekeitek számára az igazi boldogságot megszerezhetitek, rendelkezésetekre állanak a keresztényes szellemű iskolák. Használjátok föl az eszközöket és bizátok reánk tanítónőkre gyermekeiteket s egyuttal legyetek hathatós támogatói az iskolának.

Kedves kartársak! Igyekezzünk, hogy a jelenlegi válságos időben, a keresztény hitnek lobogóját nemcsak erősen, hanem magasra is tartjuk úgy hivatásos valamint magánéletünkben. Nem szabad attól félnünk, hogy valamely vihar kiragadjon kezünk közül Hiszen mi a Krisztus alapította egyháznak zászlaját lobogtatjuk azon erőnkkel, melyet egyháza révén Ő ajándékozott nekünk. Mert: »a mi erőnk is a végtelennek hatalmából való«. Mint az anyaszentegyháznak és az államnak szolgáló leányai annak kezében vagyunk; ki örökös szemekkel tekint a világ hullámokat hányó zürzavarára.

»Halhatatlan a jó, Istené a győzelem.«

Nekünk és gyermekeinknek csak egy eszményképünk lehet, a testi és lelki téren gondolkodva működőnek eszményképe, az az eszménykép, mely a hatalommal jóságot párosít, mely dicsősége a szeretet.

S ez: Krisztus, az Istenember.

»Küzdjünk tehát hitünkért bátran, ha guny fegyvere ér, fogadjuk mosolylyal, szálljunk perbe a bűnnel és jeligénk legyen: Isten!«

M. Sylvana.

* **A király beteg.** Ischlből jelentették Budapestre, hogy a király kedden a hadgyakorlaton, mivel mintegy három órán keresztül szakadt az eső s a levegő nagyon lehűt — meghűt. Orvosai ágyba fekvést ajánlottak. Ő Felsége hülése ellenére tegnap pénteken nem halasztotta el *Fejérváry* kihallgatását s maga elé bocsátotta délelőtt 11 órakor. A betegség könnyebb természetű hülés s csak elővigyázatból tanácsolták az orvosok Ő Felségének az ágyban maradását. A király betegségének híre Budapesten nagy nyugtalanságot okozott, főuri, politikai körökben s a börzén, de a megnyugtató újabb hírek lecsillapították az izgalmat.

* **A honvédelmi miniszter vád alá helyezése** Legutóbbi közgyűlésén Abaujmege elhatározta, hogy *Bihar* Ferencz honvédelmi miniszter vád alá helyezését kéri a képviselőháztól, azért a rendeletereért, amelyben a katonai behívójegyeknek a csendőrségi lakatnyáknál való kifüggesztését elrendelte. Ezen feliratának hasonlóságát felirattal leendő támogatását kéri Biharmegyétől és Nagyvárad városától is Abaujmege.

* **Ülés a városházán.** A nagyvárad villamosmű építésére felügyelő bizottság ma, szeptember hó 2-án délután 4 órakor ülést tart a városházán, a villamos telep kibővítése tárgyában.

* **Kétszáz ezer korona kártérítés.** Rómából jelentik: A londoni Daily Express a minap egy római tudósítást közölt, amelyben egy római előkelő család botránya volt szelölőtetve. A szereplő személyek voltak: gróf Vernicelli, ennek felesége és a ház egyik lakájja, aki a hír szerint gazdája megbízásából megmérgezte a grófnőt. A gróf táviratilag felelőségre vont a londoni lapot, amely ugyan csak táviratilag kért bocsánatot, tudatva, hogy a tudósítást a római előkelő társaság egyik hölgytagja küldte be. A gróf, hogy megtudja, ki a szerző, kétszáz ezer lira erejéig kártérítési pört indított a londoni lap ellen.

* **Megüresedett tagsági hely.** Biharvármegye központi választmányában *Zsigó* Endre halálával egy tagsági hely üresedett meg. Dr *Miskolczy* Ferencz alispán előterjesztést tett a szeptemberi megyegyűléshez, hogy a megüresedett helyre *Balogh* János tb. főjegyzőt válassza be a törvényhatóság a központi választmányba.

* **Községi takarékpénztár Biharudvariban.** Ugy látszik, hogy akadnak olyan községek is, ahol a képviselőtestület nem csupán a politikai kérdéseken lovagol, hanem a lakosság jólétének előmozdítására is gondol, Biharudvari község képviselőtestülete elhatározta, hogy községi takarékpénztárt létesít, hogy lakosai körében a takarékoságot előmozdítsa s a gazdaközönségnek szükség esetén előnyös kölcsönöket nyújtson. Az alapszabályokat beterjesztették az alakulási jegyzőkönyvvel együtt az alispánhoz, hogy a jóváhagyást eszközölje ki a vármegye a miniszternél.

* **A szegények orvosi ellátása.** Sokszor irtunk már arról, hogy mily szükség lenne Nagyváradon a szegényorvosi állások rendszeresítésére, mert a jelenlegi létszám mellett a hatósági orvosok nem képesek ellátni sok egyéb hivatalos dolgaik mellett, a szegény betegek gyógykezelését. Rámutattunk azokra az anomáliákra és veszedelemre, amelyek keletkezhetnek és keletkeznek is abból, hogy a piaci tápszerek vizsgálatára nem jut szeptember s a nagyváradon ezen súlyos mu-

lasztás miatt a közönség drága pénzen veszi meg a legkülönbéte betegségeket. Pedig a szegényorvosi állások rendszeresítésével könnyen össze lehetne kapcsolni a tápszerek vizsgálatának ellátását. *Szmetka* György, Várad-Velence ezen agilis s különösen a multban kifejtett becses köztevékenységeért méltán becsült polgára, indított most mozgalmat a szegény orvosi állások rendszeresítéseért s 14 tekintélyes polgártársával együtt kérelmet nyújtott be a város törvényhatóságához. A kellőleg megindokolt kérelem feltárja mindazokat az okokat, amelyek már elodázhatatlanná teszik a kérelem teljesítését. Azt hisszük, ez elől nem is fog kitérni a város törvényhatósága.

* **Uj vasut a megyében.** A kereskedelemügyi miniszter a Békés-Gyulától Barakonyig tervezett gőzüzemű keskenyvágányu vasut előmunkálati engedélyét egy évre meghosszabbította s egy Barakonytól ökrösög esetleg Micske vagy Simonyifalva állomásig vezető keskenyvágányu vasutra az előmunkálati engedélyt megadta.

* **Abaujmege körlevele.** Annak idején a többi hazafias törvényhatóságokkal együtt Abauj-tornamegye közgyűlése is bizalmatlanságát fejezte ki az alkotmányellenes kormányval szemben s kimondta, hogy rendeleteit nem hajtja végre. *Kristóffy* belügyi ügyvezető a vármegye ezen határozatát megsemmisítette. Abaujmege azonban helyt áll az alkotmány védelmében hozott határozata mellett s megsemmisítést nem vette a törvényhatóság tudomásul s azt jogerő nélkül valónak jelentette ki. Ezen újabb határozatát Abaujmege azzal küldötte meg Biharmegyének (1) és Nagyvárad városának, hogy hasonló esetben szintén így járjanak el az alkotmányellenes kormányval szemben.

* **A bihari választás a megyén.** A csütörtöki bihari választás aktúit tegnap zárták le Biharvármegye székházában, A vármegye központi választmánya elé került a választási jegyzőkönyv, a mely szerint *Rigó* Lajos lett képviselővé választva. A központi választmány a választási jegyzőkönyv egy példányát felterjeszti a képviselőház elnökségéhez. Az ülésen jelen voltak: *Walner* Ödön elnöklete alatt *Hegyesi Márton*, *Fráter Kálmán*, *Jerzszak István*, *Miskolczy Árpád*, *Cziffra Gerő*, id. *Markovits Károly* és *Jancsó Károly*.

* **Vesztett kutya garázdálkodása.** Barest biharmegyei községben *Podurán* Péter kutya megvesztett s végig kóborolta a falut. A dühödt állat nemcsak az ebeket marta össze, hanem négy szegény embert is megsebesített. Összemarta *Todán* Zsófi 56 éves asszonyt, *Padiréán* Péter 41 éves embert, *Koraj* Sándor 4 éves és *Mocz* Mari 12 éves gyermekeket, akiket felszállítottak a budapesti Högyes-intézetbe.

* **Diákok ellátása.** Budapesten egy dzsentryfamilia eltoad teljes ellátásra kisebb diákokat. Francia és német nyelvű társalgás, gondos házas felügyelet. Czim a kiadóhivatalban.

* **Az ellenőrzési szemléket lefuvo rendelet.** Említettük már, hogy a honvédelmi miniszter a folyó évben kitűzött katonai ellenőrzési szemléket lefuja s így ez évben a szemlék elmaradnak. A honvéde mi miniszter ezen rendelete tegnap érkezett meg Biharvármegyéhez és Nagyvárad városához.

* **Tömeges veszettkutya marás.** *Laitz* városban egy veszettkutya két gyermeket, két asszonyt és öt térfit megmarta. Azonkívül megmarta vagy husz ebet. A megmarta embereket Budapestre szállították. *Késmárk* határában a vadörnek sikerült a veszett ebet agyonlőni.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorológiai intézet időjelzése szeptember hó 2-ára: változóköny. enyhe, elvélve csapadék.

Iskola év kezdetére!

Gyermekek felruházására
kalapok, czipők, fehérneműek, keztük, harisnyák
stb. feltűnő olcsón

FÁBRY TESTVÉREK Fő utcai
keresztény áruházában sze-
rezhetők be.

Ugyanott 2 fiatal segéd és
2 tanuló felvétik.

x Sok pénzt takarít, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 55. I. em.*

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. A Szent István Társulat európai színvonalon álló tudományos folyóirata a következő kiváló tartalommal jelent meg: *Stuckner* János: Korunk és a természetfölötti. *Filó* Károly: Hoppatia és szent Cyrillus. *Révai* Sándor: Káldi mint polemikus író. *Hattyuffy* Dezső: Báro Made László kiadatlan költeményei. *Sinkiewicz* után *Jándi* György: A világító torony öre. Könyvismertetések és bírálatok.

SZINHÁZ.

Mükedvelők a szinpadon. Az iparos ifjuság derék mükedvelői ma, ugyszintén holnap, vasárnap is színre hozzák *Lukácsnak* »Az asszony verve jó« című régi, kedves népsziművét, mint azt már több alkalommal jeleztük. Közreműködik a darab előadásában *Balláné Abránkay* Mariska urasszony is. A mükedvelői előadás előkészítése igen serényen folyik. Ajánljuk az okos, hasznos vállalkozást a közönség figyelmébe. A mükedvelők szinlapot adtak ki, amely a részletek felől mindenkit fölvilágosit. Az előadás esti fél nyolczkor kezdődik.

Igazságszolgáltatás.

Harcz a lobogóért.

Hosszuszán János és *Tódor*, *Korás* Mikula és *Gálya* Melenti poklusai lakosok a téli választások idején Ökrösön voltak *Horthy* Béla országgyűlési képviselő, akkor még csak tenkei 48-as képviselőjelölt pártjának jelölt értekezletén. *Hosszuszán* János az értekezlet után egy

szép korteszászlót kapott, amelyre *Guler* Kracsá hodoseli lakosnak nagyon fájt a foga. Mikor aztán Hosszuszán és társai az egyik ökrösi korcsmába tértek pálinkázni, Guler egy vigyázatlan pillanatban odább állt a lobogóval. Pityókös is volt már meglehetősen s így hazafias fölbuzdulásában a kormánypárti kaputos elem ablakait sorra beverdeste. Hosszuszánék azonban rájöttek a turpisságra és elvették a lobogót Gulertől. Tetejébe jól helyben is hagyták. Azzal, mint akik jól végezték dolgukat, megindultak szépen hazafelé. Guler azonban megverve bár, de törve nem, tovább is küzdött a lobogóért.

A siádi erdőben elérte Hosszuszánt és társait s a sértett önértet fölháborodásával támadt rájuk, no meg nem kevésbé azért is, hogy a zászlót végre megszerezze. Bicskával támadt ellenfeleire. Dehát persze hamarosan letüledtek és úgy elverték, hogy nyolcz kemény héten keresztül feküdt utána. De legalább meglehetett az az elégtétele, hogy a trikolor a dulakodás hevében eltört, elszakadt.

A törvényszék első büntető tanácsa ebben az ügyben, ma súlyos testi sértés miatt *Hosszuszán* Jánost és Tódort, valamint *Gálya* Meleit egyenkint négyhavi fogházra ítélte. *Kórá*s Mikulát, aki nem vett részt a verekezésben, a bíróság fölmentette.

TÁVIRATOK.

Fejérváry Ischlben.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) A király az ügyvivő miniszterelnököt 3 és fél óráig tartó audiencián fogadta ischli villájában. A hosszú ideig tartó kihallgatás alatt igen fontos kérdések kerültek szóba. Fejérváry természetesen a kibontakozás módozataira nézve referált az uralkodónak. Tekintettel arra, hogy a király a katonai kérdésben *elfoglalt álláspontjáról le nem tér*, mint egy képes esti lap írja, Fejérváry vagy engedményt kap, vagy lemond, hogy helyet adjon a nyílt abszolútizmusnak.

A miniszterelnök hosszasan beszámolt a királynak terveiről, aki a megjelölt forrás szerint, általánosságban helyeselte a terveket, a részletkérdésekben azonban *elhallasztotta a döntést*. Fejérváry délután 2 órakor Bécsbe utazott, valószínűleg ott tölti az éjt is.

Fejérváry azokat a kérdéseket kívánja *nyílt ülésben* tárgyalatni, amelyek miatt a béke létre nem jöhet. Számít arra, hogy ezen a módon a szövetkezett pártokkal megállapodásra sikerül jutnia.

Ischlből az ügyvivő miniszterelnök Budapesre távirati jelentést küldött.

A nyílt abszolútizmus.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Fejérváry terveivel szemben a képes esti lap más helyén megjegyzi, hogy *szó sem lehet arról*, mintha ő Felsőge a magyar ügyek élére a nyílt erőszak jegyében állítana valakit. A király a nyílt erőszaktól huzódozik. Abba *semmi szín alatt sem fog belemenni*, másrészt azonban a katonai követelésektől éppen így idegenkedik és huzódozik.

Szell Kálmán nincs Ischlben.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Azt a hírt, mintha Szell Kálmán Ischlbe utazott volna audienciára a királyhoz, megczáfólják.

A földmivelésügyi miniszter lemond.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) A függetlenségi estilap úgy értesül, hogy György Endre a földmivelési tárczáról szeptember 15-én minden körülmények között le fog mondani. Utódjául Feilitzsch Artur bárót emlegetik.

A béke.

Királyunk és a béke.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) I. *Ferencz* József apostoli királyunk a békekötés hírére táviratilag üdvözölte *Miklós* czárt, a *mikádót* és *Roosevelt* elnököt.

A czárhoz intézett távirat így hangzik:

— Öszinte meglelégedéssel értesültem a béke megkötéséről, amelynek föltételei *birodalmad tiszteletét és tekintélyét épségben tartják*. Engedd, hogy a szerencsés megoldáshoz igaz szívvel üdvözetemet küldjem.

A mikádóhoz intézett üdvözet szövege:

— Fogadja Felsőged legőszintébb szerencsekívánataimat a békekötéshez, melynek föltételei a japánok *önmérsekletének* szép példáját mutatják.

Roosevelt elnököt így üdvözölte a király:

— A békekötés alkalmából sietek baráti üdvözetemet és elismerésemet küldeni közvetítő fáradságának sikeréhez. Vajha a világ a régóta nélkülözött béke áldásait háborítatlanul, hosszú ideig élvezhetné.

A czár.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Miklós czár Witte békekötést jelentő hivatalos értesítésének vételekor örömeiben fölkiáltott:

— Hála Isten, végre *fölocsudik Oroszország*. Witte jelentését azonnal plakatiroztatta és nyomban üdvözölte Wittét.

Az új korszak.

Péterváry, szeptember 1. Czári ukáz jelent a béke megkötését. Az ukáz elmondja, hogy ez év május elején kapta a czár Roosevelt ajánlközését a békeközvetítésre. A czár megbizta Wittét és Rosen bárót. Azután leírja a békeközvetítés minden oázisát és megnyugvással hirdeti, hogy Oroszország egy magára nézve előnyös békét kötött és most Oroszország egy új remény teljes korszakába lépett.

Pétervárról jelentik, hogy a czár automobilon Carskoja-Seloba érkezett és szemlét tartott az ottani helyőrség felett. A czár kiadta a parancsot, hogy a tartalékosokat rögtön bocsássák szabadon. Látható örömmel adta tudtul a czár a békekötést és hogy Linevics és Oyama a tegyverszünetet megkötötték.

A béke előzményei.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) A Matinnak jelentik Portarthurból: Vitte Pétervárról való elutazása előtt azt az utasítást kapta a czártól, hogy szükség esetén engedje át egész Szachalint a japánoknak. Alighogy

Vitte Portarthurba megérkezett, a czár ezt az utasítását visszavonta. A tárgyalások folyamán Pétervárott folytatni akarták a háborút, de Roosevelt olyan energikusan lépett közbe, hogy végre is bele egyeztek Szachalin felének átengedésébe. Lamsdorf gróf még a mult pénteken is azt táviratozta Wittének, hogy nem akar Japánnal szemben kihívóan viselkedni, mert a béke meghiusulása esetén Oroszországra hárulna a felelősség.

A mult hétfőn Lamsdorf újra táviratozott Wittének, de Witte legnagyobb meglepetésére Komura elejtette a feltételeket és kijelentette, hogy Japán beéri Szachalin felével is. Mig Witte ezt diplomáciai ügyességének tudja be, addig Pétervárott nagyon megcsalatkoztak. Itt ugyanis azt hitték, hogy a japánok átlátták az oroszok szándékait és azért foglaltak el egészen más álláspontot, mint a milyentőlük vártak. Nem nagylelkűség, hanem hideg számítás készítette a japánokat az engedékenységre. Pétervárott ebből azt következtetik, hogy Japán nagyon kétségbeesett helyzetben volt és szemrehányást tesznek Wittének, hogy nem hagyta, hogy Linevics a háborút folytassa.

Witte miniszterelnök.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) *A czár Wittét legközelebb kinevezi miniszterelnöknek és bárói rangra emeli.*

A háboru tanulságai.

Budapest, szeptember 1. (Saját tud. táv.) Witte, mint a párisi Petit Parisienne jelenti, azt mondotta, hogy a békekötés megmutatta az orosz hadsereg hibáit és igen becses tanulságokkal szolgált. Az orosz hadsereg 2 év mulva rekonstruálódik. Az egyetértés a jövőben bizonyára hasznos lesz a békekötő államok között. Szövetségre azonban egyelőre gondolni sem lehet.

Tokioi hangulat.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. távirata.) Ismeretes, hogy a japán nép kezdettől fogva bizalmatlanul nézte a békealkudozásokat és sehogy sem tud beletörődni a békebe. Több lap elhatározta, hogy a békeszerződés közzétételekor gyászlobogót tűz házára. A lapok a békéről gyászkeretes híreket közölnek s azt gyalázatos kapituláczióknak nevezik.

A szerződés.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy a szerződés gyorsan halad, bár hátrátartja előhaladásában az a körülmény, hogy minden elfogadott békepontot azonnal meg kell távirni Pétervárra és Tokióba. Ezenkívül, ha a követek az egyes pontokon lényeges változást tesznek, akkor az egész már elfogadott szöveggel együtt be kell jelenteni. A szerződés *francia és angol* szövegű.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) (Reuter.) Denison és Martens tanárok a *szerződést már elkészítették*.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. távirata.) Mérvadó pénzügyi körök tudni vélik, hogy Oroszország nem egyenesen ugyan, hanem közvetve és titokban *megfogja téríteni a japánok háboru okozta költségeit*. Ebbe azonban csak olyan feltétel mellett ment bele Oroszország, hogy nem kerül nyilvánosságra. Japán azonban tekintettel a hangulat izgatott voltára, esetleg mégis közzé fogja tenni.

Komura tárczája.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. távirata.) A béke nyomában támadt elégtelenség Komura miniszterelnöki tárczája kerül. A miniszterelnök lemond tárczájáról.

Apponyi Eberhardon.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Apponyi a brüsszeli interparlamentáris konferenciáról hazatért s eberhardi birtokára utazott.

Megsemmisített mandátum.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Buza Barna függetlenségi képviselő sátoraljaujhelyi mandátumát a kisebbségben maradt Molnár-párt petíciója következtében megsemmisítette.

Az új olasz kereskedelmi szerződés.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. távirata.) Goluchowski közölte a provizóriumos olasz kereskedelmi szerződést jövő márcziusra, abban a reményben, hogy addigra az új szerződés életbe lép. A N. Fr. Pr. azt írja, hogy akár hozzájárul a törvényhozás, akár nem, a szerződés a kijelölt időben életbe lép.

Kossuth Battonyán.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Kossuth Ferenc részt vesz a Justh Gyula tiszteletére rendezendő ünnepélyen vasárnap Battonyán.

Szociálisták kudarcza.

Budapest, szept. 1. (Saját tud. táv.) Ma Rakospalotán tartották a szociálisták gyűlését, de nem hallgatták meg őket. Polónyi és Hédervári Lehel szólottak a néphez.

Az orosz forradalom.

Riga, szeptember 1. Pokenhofban Dorpat mellett egy rendőrfőnököt meggyilkoltak. A holttesten borzalmas csonkítások látszanak. Egész Kuelagdot katonai kerületre osztották be.

REGÉNYCSARNOK.

Milverton Ágoston esete.

Írta: A. C. D.

Nem voltam benne bizonyos, vajjon Holmes is láthatja-e, hogy a pénzszekrény nincs tökéletesen bezárva és hogy Milverton ezt minden pillanatban felfedezheti. Rögtön el is határoztam, mielőtt meglátom a szeme járásán, hogy észrevette a dolgot, szó nélkül rádobom a téli kabátomat és lefogom: addig Holmes végzeze a dolgát. De Milverton fel sem tekintett, úgy elmerült az ügyiratokban.

Vége is (gondoltam magamban), ha befejezi az olvasást és a szivarja is elfogy, majd csak aludni megy! . . .

De még mielőtt ez bekövetkezett volna, a dolgok egészen más fordulatot vettek.

Többször észrevettem, hogy Milverton az óráját nézi, feláll, majd újra leül türelmetlen mozdulattal. De, hogy lalálkozója legyen ebben az órában, az igazán eszem ágában sem volt addig, a míg a veranáról halk neszt nem hallottam.

Milverton letette a papirosokat és felegyenesedett székeben.

A nesz közeledett. Majd halkan megkopogtatták az ajtót; Milverton felállt és kinyitotta:

— Na, mondhatom, hogy éppen egy félórát késett, babóm — szölt a belépőhöz.

Á, hát ez a magyarázata a nyitva felejtett ajtónak és Milverton szokatlan éjjelezésének!

Női ruha lágy snhogása hallatszott.

Eleinte össze kellett huznom a függönyt, mert Milverton mi felénk nézett; most roppant óvatosan megint megpróbáltam szétnyitni.

Milverton visszaült helyére. Szivarja pökendi módon lógott ki szája sarkából. Vele szemben a villámos világítás teljes fényében magas, sötét asszony állt; azczát sűrű fátyol fedte s a bundája is egészen a füléig ért. Lélekzete gyorsan járt és egész teste mintha belső izgalomtól reszkett volna.

— Mna! Ugyancsak meglöpfa az éjszaka-mat, drágám! Remélem, legalább megéri az ügy Nem jöhetett volna más időben?

A nő fejét rázta.

— Persze, ha nem jöhet, hát nem jöhet.

Ha a grófné ily kegyetlen asszonya magának, itt az alkalom, hogy boszut álljon rajta. Az Isten áldja meg, hát mit reszket? . . . Hiszen nem lesz semmi baj! . . . Na, szedje össze magát! A dologra! Lássuk az üzletet — jegyzéket vett elő az íróasztal fiókjából. — Maga azt állítja, hogy öt levele van az énszámomra a melyek súlyosan kompromittálják d' Albert grófnét. Maga el akarja adni a leveleket, én meg akarom vásárolni Eddig jó. Most már nem marad egyéb hátra, minthogy megállapítsuk az árat. De természetesen át akarom előbb nézni a leveleket, hogy érdemesek-e . . . Nagy Isten . . . ön az?

Az asszony szó nélkül felemeite arczáról a fátyolt és lehajtotta bundája galléját.

Szép fekete szabályos arcú hölgy nézett szembe Milvertonnal. Finoman hajlott orra, erős fekete szemöldöke, ragyogó sötét szeme volt. Egyenesen, keskeny szélű ajka vészthozón mosolyra nyílt:

— Én vagyok — szölt a hölgy — egyik asszony, a kinek ön tönkretette az életét.

Milverton nevetett, de a félelem kiérett nevetéséből.

— Ön oly makacs volt — mondta végre — miért vitt a végletekig? Biztosíthatom, hogy egy légynek sem ártanék ok nélkül; de végre is, mindenkinek megvan a saját külön üzlete . . . Mit tehettem egyebet? Meghatároztam az árat. Ön pedig nem volt hajlandó fizetni.

— És ön elküldte a leveleket az uramnak! És ő . . . a legtökéletesebb, legnemesebb uri ember, arra sem voltam méltó, hogy a cipőjét megoldjam . . . ő belehalt ebbe! . . . Emlékezzék vissza arra az utolsó napra, mikor ugyanezen az ajtón át önhöz jöttem, könyörögtem, esdekeltem kegyelemért és ön a szemembe nevetett éppen úgy, mint most iparkodik nevetni, de gyávasága megremegteti a szája szélét! . . . Persze, arra nem is gondolt, hogy én még egyszer beteszem ide a lábamat. De az utolsó este megtanított rá, milyen utat kell használnom, hogy önnel szemtől-szembe, egyedül lehessenek! Nos, Milverton Ágoston Károly, mit felel erre?

— Ne higye, hogy tulajrhat az eszemen — szölt a férfi felállva. — Csak kissé hangsúlyosabban kell szölanom, a cselédek ide sietnek és letartóztatják önt. De én nem használom fel az ön pillanatnyi dühét. Hagyja el ezt a helyet úgy, a hogyan idejött és egy szót sem szölok többet!

Az asszony állva maradt, kezét a keblére rejtette és most is ijjesztően mosolygott:

Nem fog már több életet úgy tönkretetni, mint a hogyan tönkretette az enyémet is! Nem tör össze több szívet, mint a hogyan összetörte az enyémet! Megszabadítom a világot az ilyen veszett kórtól. Itt van kutya neked ez! . . . és ez! . . . és ez! . . . és még ez! . . .

Kis csillogó revolver dolgozott és golyót golyó után küldött Milverton testébe. A revolver csöve alig dőlt hét lábnyira az áldozat ingmellétől. Milverton félreugrott és az asztalra zuhant, erősen köhögött és kezével a papirosokat zörgette. Majd újra felállt és ekkor az

asszony megint lött. Erre a férfi a földre zuhant:

— Végzett velem! — kiáltotta. Azután csendesen maradt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.**A gabonatözsde határidői.****Budapest, szept. 1.**

Buza okt. — — — —	15.86
Rozs okt.-re — — — —	12.84
Tengeri április 1906. — — — —	16.74
Zab ápr. ra — — — —	12.22
Repeze aug.-ra — — — —	24.90

Értéktözsde.**Budapest, szept. 1.**

Osztrák hitelrészvény — — — —	669.25
Magyar hitelrészvény — — — —	782.75
Leszámitoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 szept. 1-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	115.90
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.65
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	87.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — —	96.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson — — — —	217.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson — — — —	166.—
Osztrák járdék papirban — — — —	100.30
Osztrák járdék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járdék aranyban — — — —	119.50
Osztrák korona járdék — — — —	100.50
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — —	784.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	674.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	67.550
20 frankos arany (Napolendor) — — — —	19.08
Német birodalmi márka — — — —	117.27
London vista — — — —	239.67
Páris vista — — — —	95.32
20 márkás arany — — — —	23.46

A szerkesztőnként felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Butorvásárlók figyelmébe!**

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és uriszoba berendezések, valamint egyes butor-darabok a

Magyar Műbutorgyár
Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utca elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN**

Teljes lakás-, kávéház- és szálloda-berendezések műipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Kész női és leányka ruhanemű áruház.

A tisztelt szülők figyelmét bátrak vagyunk felhívni, hogy itt még nem létező **kész női és leányka gyermekruha** üzletet nyitottunk, **Zöldfa-utcán, a (Zöldfa-étterem mellett)**

Az őszi és téli idényre a legizlesebb leányka ruhák, női szövet és **selyem blusok**, pongyolák, a legújabb divat szerinti szövet aljak, cloth, batiszt, és **selyem juponok**, női és leányka reform kötényekbeni raktárunkat, a mely a maga nemében egyedül áll, becses látogatásukkal megtisztelni sziveskedjenek.

Gyászruhákat állandóan raktáron!

Mérték utáni rendeléseket elfogadunk vidéki rendeléseket azonnal szállítunk.

Kiváló tisztelettel

Véber Testvérek

Nagyvárad,

Zöldfa-utca, (Zöldfa-étterem mellett.)

4890—1905. tk.

Árverési hirdetemény.

Csányi Andor n. szalontai lakos végrehajtónak Drimbe Péter Horzse Vazulné szül. Drimbc Floáre és tsai pusztai bikácsi lakos végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyben a kérelem következtében a végrehajtási árverés 30 kor. közjegyzői díj, 20 kor. 45 f. már megállapított, valamint jelenlegi 13 kor. 95 f. és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-alapján és a 146. § értelmében a tenkei m. kir. jbiróság területén levő Rózsafalva község határában fekvő a rózsafalvai 74 sz. betétben A I. 2—15 rend 181, 182, 183. hrsz. a. beltelek a 88. sz. házzal, 578, 648, 1080, 1081, 1082, 1083, 1281, 1282, 1283, 1284. hrsz. a. foglalt szántó, erdő és rét az I, II, III, IV. fordulóban, és az erdő legelő járandóságra, mely a betétben $\frac{1}{20}$ -ad részben Horzse Vazulné szül. Drimbe Floáre, $\frac{1}{20}$ -ad részben kiskoru Drimbe Tivadar, $\frac{1}{20}$ -ad részben kiskoru Drimbe Flóra, $\frac{1}{20}$ -ad részben kiskoru Szücs Illés, $\frac{1}{20}$ -ad részben kiskoru Szücs Mária és $\frac{1}{20}$ -ad részben Szücs Péter kiskoru javára van bekebelezve azonban a C 3042902 tk. sz. a. özv. Drimbe Flóriáné szül. Laczkó Anna javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog épségben hagyása mellett 1549 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik, mely alkalommal az ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adni.

Az árverés megtartására határidőül 1905. évi szeptember hó 26 napjának délelőtti 10 órája Rózsafalva községéhez tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 154 kor. 90 fill. készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első $\frac{1}{3}$ -ad részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második $\frac{1}{3}$ -ad részlet 30 nap alatt, a harmadik $\frac{1}{3}$ -ad részlet 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5 százalék kamat fizetendő. Ezen árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál és Rózsafalva község házában megtekinthetők.

Tenkén, 1905. július 5-én

Dr. Toperczel,

1296.

kir. jbiró.

Makk eladási hirdetemény.

A nagyváradai l. sz. püspökség beéli és vaskóhi uradalmihoz tartozó jó fekvésű, vízpuszt erdősége f. évi bükkmakktermése zárt ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverés útján a szerződést pótló árverési jegyzőkönyv feltételei szerint következő helyeken és időben fog eladatni:

Beélben, a beéli uradalomhoz tartozó erdő makktermése f. év szeptember hó 13-án délelőtti 10 órakor.

Vaskóhn a vaskóhi uradalomhoz tartozó erdő makktermése f. év szeptember hó 20-án délelőtti 9 órakor a főerdési hivatalnál.

A beéli uradalomhoz tartoznak:

a beéli erdőgondnokság	3008 kat. hold	
az ágrisi	11040	> >
és az ökrösi	5035	> >

makkoltatható területtel.

A vaskóhi uradalomhoz tartoznak:

a vaskóhi erdőgondnokság	3017 kat. hold	
a kristyóri	9791	> >
a lunkai	7355	> >

makkoltatható területtel; mely területek akár egyes községi határok szerint, akár több határnak egyesítése folytán csoportokká alakítva is értékesíthetők.

Az árverési és szerződési feltételek az illető uradalmak főerdési hivatalánál és Nagyváradon az uradalmi erdő hivatalnál megtekinthetők.

Nagyvárad, 1905. augusztus hó 29-én.

Nagyváradai l. sz. püspökségi
jósági igazgatóság.

1294.

Kiadó ház.

A kálvária-utczai 74. számú magános ház, kényelmes lakással **november 1-től olcsó áron kiadó.**

Felvilágosításokat ad özv. **Rechné B. Zsófia, Szaniszló-utca 30.**

1298.

Váradai Aladár

zenetanár

a f. érdeklődők szives tudomására hozza, hogy f. évi szeptember hó 15-én (Olaszi városrészen.)

zene és ének iskolát nyit.

A zene iskola **előkészítő és továbbképző** tanfolyamokból áll, az ének iskolában pedig mely a **solo és karének** tanítást öleli fel, *külön osztály* nyílik (a zeneiskolától elkülönítve) azok számára, kik a **színi pályára** készülnek.

Jelentkezések elfogadtnak szeptember 8-ig lakásán (Nyomda-utca 4.) hol bővebb felvilágosítás nyerhető. 1295.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó melék helyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kossuth-utca 4 szám. 1262.

A nőipariskolában

a beiratások *folyó évi szeptember 1-én kezdődnek.* Kik a *női ruhaszabás, varrás, fehérnemű szabás, varrásból s a különböző fajhímzések, csipkeverés, szövészet, olaj-, táj-, és virágfestés üveg, fa, selyemre* stb. kiképzést óhajtának nyerni, beiratkozhatnak **Fő-utca 12 sz. az intézet irodájában.** Beiratási díj: *egész évre 4 kor., tandíj 30 kor.* Kik a város és a ker. kamara tandíjmentes helyeire igényt tartanak, kérvényüket sürgősen nyújtás be.

Magánaton végezni óhajtó kézimunka tanítónők szintén képzést nyernek az iskolában vagy privátim is.

H i r d e t m é n y.

Biharmegyei Takarékpénztár zálogháza

szeptember hó folyamán

árverést tart.

Felkéretnek a zálogjegy tulajdonosok jegyeik rendezésére.

Biharmegyei Takarékpénztár